

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ОСНОВИ ГІСТОЛОГІЇ»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	221 Стоматологія
Освітньо-професійна програма	Стоматологія
Освітній ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Статус дисципліни	Нормативна
Група	II СТФ-1
Мова викладання	Українська
Кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра лабораторної медицини
Викладачі курсу	Древко Ірина Володимирівна - викладач вищої кваліфікаційної категорії.
Контактна інформація викладача	irina.drevko@ukr.net Група у Viber, Google Classroom.
Консультації	Відповідно до розкладу консультацій. Можливі он-лайн консультації через ZOOM, Meet. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Опис навчальної дисципліни	Кількість кредитів – 2 Загальна кількість годин – 60 Модулів – 1 Рік підготовки – 2-й Семестр – 3 -й Лекції – 12 год. Практичні заняття – 20 год. Самостійна робота – 28 год.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Основи гістології» є нормативною дисципліною зі спеціальності Стоматологія. Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб надати здобувачам фахової передвищої освіти необхідні знання для опанування клінічних дисциплін загального та фахового спрямування. Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні методи гістологічних досліджень, мікроскопічна та ультрамікроскопічна будова клітин, тканин та органів.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення дисципліни є формування у студентів знань про основні методи гістологічних досліджень та гістологічну будову тканин, органів і систем організму. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні знати: – медичну термінологію; – сучасні методи дослідження в гістології, їх значення для медичної практики;

	<ul style="list-style-type: none"> – мікроскопічну та субмікроскопічну структуру клітин; – основні принципи організації різних тканин, їх взаємодію; – види загальних тканин; – вікові особливості загальних тканин; – види спеціальних тканин; – мікроскопічну будову тканин; – значення тканин в будові органів і систем; – особливості мікроскопічної будови порожнистих і паренхіматозних органів; – будову різних органів людини в аспекті взаємовідношень тканин, що входять до їх складу; – мікроскопічну будову органів ротової порожнини – досягнення і значення гістології для медичної освіти; – екологічний та санітарно-епідеміологічний стан регіону, країни. – правила техніки безпеки та охорони праці під час роботи з гістологічною апаратурою <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – обладнати робоче місце для дослідження; – оцінювати мікропрепарат; – диференціювати на гістологічному препараті види тканин; – диференціювати мікроскопічну будову органів; – розрізнати тканини зуба; – дотримуватися правил етики та деонтології у спілкуванні з пацієнтами, підлеглими, колегами, лікарями; – дотримуватись правил техніки безпеки та охорони праці під час роботи в гістологічній лабораторії.
<p>Програмні результати навчання</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Застосувати комп’ютерні та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів діяльності. • Відтворити навчальний матеріал усно/письмово/при виконанні типових професійних задач в імітованих умовах. • Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді. • Дотримуватися принципів професійної етики, толерантної та неосудливої поведінки. • Дотримуватися принципів загальнолюдської моралі та поваги до людської гідності.
<p>Політика курсу</p>	<p>Дотримання принципів академічної доброчесності. Не толеруються жодні форми порушення академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть самостійними, їх власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей. Під час виконання письмових контрольних робіт, модульних контрольних, тестування, підготовки до відповіді на екзамені користування зовнішніми джерелами заборонено. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.</p> <p>Дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології. Під час занять здобувачі фахової передвищої освіти діють із позицій академічної доброчесності, професійної етики та деонтології, дотримуються правил внутрішнього розпорядку Академії. Під час боротьби з епідемією KOVID-19 виконують всі настанови протиепідеміологічного режиму: носять маски, дотримуються соціальної дистанції, використовують антисептики. Ведуть себе толерантно, доброзичливо та виважено у спілкуванні між</p>

собою та викладачами.

Відвідування занять.

Студенти повинні відвідувати усі лекції, практичні заняття курсу та інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.

Політика дедлайну.

Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених курсом і визначених для виконання усіх видів робіт.

Порядок відпрацювання пропущених занять.

Відпрацювання пропущених занять без поважної причини відбувається згідно з графіком відпрацювань та консультацій. Відпрацювання пропущених занять з поважної причини може проводитися також улюбий зручний час для викладача.

Перескладання підсумкової оцінки з метою її підвищення не допускається, окрім ситуацій передбачених нормативними документами Академії, або неявки на підсумковий контроль з поважної причини.

Структура курсу

ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Вступ. Основи цитології. Вчення про тканину. Епітеліальна тканина	2
2.	Сполучні тканини. Кров	2
3.	М'язова та нервова тканини	2
4.	Нервова система. Серцево-судинна система	2
5.	Дихальна система. Шкіра і її похідні	2
6.	Травна система. Органи ротової порожнини. Зуби	2
	Разом:	12

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Епітеліальна тканина	2
2.	Сполучні тканини	2
3.	Морфологія крові	2
4.	М'язова та нервова тканини	2
5.	Нервова система	2
6.	Серцево-судинна система	2
7.	Дихальна система. Шкіра та її похідні	2
8.	Травна система	2
9.	Органи ротової порожнини. Зуби	2
10.	Модульний контроль 1. Загальна та спеціальна гістологія	2
	Разом:	20

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Гістохімічні та авторадіографічні методи дослідження (<i>скласти таблицю сучасних методів</i>)	3

2.	Мітотичний цикл клітини, його періоди (<i>схематично намалювати фази мітозу, зробити позначення</i>)	3
3.	Будова секреторних клітин. Секреторний цикл (<i>скласти схему секреторного циклу</i>)	3
4.	Вікові особливості лейкоцитарної формули та гемограми (<i>скласти порівняльну таблицю</i>)	3
5.	Молекулярні механізми скорочення м'язового волокна (<i>скласти схему</i>)	3
6.	Похідні шкіри. Волосся, нігті (<i>намалювати вертикальний зріз шкіри волосистої частини голови людини, зробити позначення</i>)	3
7.	Поняття про гормони. Дисоційована ендокринна система (<i>скласти таблицю ендокринних органів та гормонів, які вони продукують</i>)	3
8.	Морфогенез зуба (<i>скласти таблицю етапів розвитку зуба</i>)	3
9.	Морфогенез і регенерація слинних залоз (<i>скласти таблицю, вказати великі слинні залози, клітинний склад кінцевих секреторних відділів, де знаходяться кінцеві секреторні відділи та де відкриваються загальні вивідні протоки</i>)	4
Разом:		28

Література для вивчення дисципліни	<p>Основна (базова):</p> <ol style="list-style-type: none"> Луцик О.Д., Іванова А.Й., Кабак К.С., Чайковський Ю.Б. Гістологія людини. Підручник. Київ «Книга-плюс», 2003. – 592 с. Гастрокова Л.Г., Кузнецов С.Л., Деревянко В.Г. Наглядная гистология (общая и частная). – М.: ООО «Медицинское информационное агентство», 2008. – 204 с. Гістологія з основами гістологічної техніки / За редакцією В.П. Пішака. Підручник. – Київ: КОНДОР, 2011. – 400 с. Дельцова О.І., Чайковський Ю.Б., Геращенко С.Б. Гістологія та ембріогенез органів ротової порожнини. Навчальний посібник. Івано-Франківськ, 1998. Чайковський Ю.Б., Дельцова О.І., Геращенко С.Б. Практикум з гістології, цитології та ембріології. Навчальний посібник. Київ – Івано-Франківськ, 2000. Практикум з цитології, ембріології та загальної гістології. Навчальний посібник/ Під ред. Е.Ф. Барінова, Ю.Б. Чайковського. Київ: ЦМК ВМО МОЗ України, 2000. Новак В.П., Пилипенко М.Ю., Бичков Ю.П. Цитологія, гістологія, ембріологія.: Підручник. – К.: ВІРА-Р, 2001. – 288 с. <p>Додаткова:</p> <ol style="list-style-type: none"> Волков К.С., Пасечко Н.В. Ультраструктура клітин і тканин. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2004. Цитологія і загальна ембріологія: навч.посіб. / Е.Ф. Барінов, Ю.Б. Чайковський, О.Г. Ніколенко та ін.; за ред. Е.Ф. Барінова, Ю.Б. Чайковського. – 4-е вид., переробл. і допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2010. – 216 с.
Поточний та підсумковий контроль	<p>Поточний контроль здійснюється на кожному <i>практичному занятті</i> з обов'язковим виставленням оцінки за результатами практичної роботи, фронтального індивідуального опитування та тестового контролю.</p> <p>Модульні контролю проводяться у вигляді завдань трьох рівнів складності: завдання 1-го рівня складності оцінюються у 3 бали (одна правильна відповідь); 2-го рівня - у 4 бали; 3-го рівня - у 6 балів, а також контролю практичних навичок у вигляді диференціювання на гістологічному препараті мікроскопічної будови різних тканин і органів. Загалом, найвища оцінка за всі правильні завдання модульного контролю – 100 балів.</p> <p>Підсумковий контроль проводиться у вигляді заліку.</p>
Навчальні методи та	<i>Лекції</i> проводяться з використанням мультимедійних презентацій.

<p>техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p><i>Практичні заняття</i> проводяться з використанням методичних рекомендацій, гістологічних атласів, мультимедійних презентацій, робочих зошитів. <i>Самостійна позааудиторна робота студентів</i> забезпечується методичними рекомендаціями та робочим зошитом для її виконання. У разі роботи в дистанційному режимі використовуватиметься віртуальне навчальне середовище MOODLE, Zoom, Google Meet, Google Classroom. Лекції та практичні заняття будуть проводитися за допомогою програм електронної комунікації Zoom, Google Meet, Google Classroom. Поточна комунікація з викладачем буде здійснюватися в соціальних мережах Viber, WhatsApp (за вибором академічної групи).</p>																																																								
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>У звичайному режимі навчання. Вивчення курсу передбачає приєднання кожного студента до навчального середовища MOODLE, або Google Classroom. У режимі дистанційного навчання під час карантину. Вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного студента до програм ZOOM, або Google Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку студент має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.</p>																																																								
<p>Критерії оцінювання</p>	<p style="text-align: center;">Схема нарахування та розподіл балів</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th colspan="6">Поточне оцінювання, МК та самостійна робота</th> <th rowspan="3">СМО</th> <th rowspan="3">ПМО</th> <th rowspan="3">ECTS</th> <th rowspan="3">За національною шкалою</th> </tr> <tr> <th colspan="6">Модуль 1</th> </tr> <tr> <th>T1</th> <th>T2</th> <th>...Tn</th> <th>САП</th> <th>МК 1</th> <th>МО</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>4</td> <td>4</td> <td>3</td> <td>73</td> <td>75</td> <td>74</td> <td>74</td> <td>74</td> <td>C</td> <td>добре</td> </tr> </tbody> </table> <p>T₁ – T_n – теми занять до модульного контролю 1; САП – середнє арифметичне усіх позитивних оцінок в національній шкалі, яке переводиться у 100 – бальну шкалу; МК - модульний контроль; МО (модульна оцінка) – середнє арифметичне САП та МК; СМО (семестрова модульна оцінка) – це середньоарифметична МО; ПМО (підсумкова модульна оцінка) – виставляється в кінці вивчення дисципліни за 100 – бальною шкалою, національною шкалою та ECTS.</p> <p style="text-align: center;">Шкала оцінювання: національна та ЄКТС</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>За 100-бальною шкалою</th> <th>За національною шкалою</th> <th>За шкалою ECTS</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90-100</td> <td>відмінно</td> <td>A</td> </tr> <tr> <td>0-89</td> <td>добре</td> <td>B</td> </tr> <tr> <td>70-79</td> <td>добре</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>60-69</td> <td>задовільно</td> <td>D</td> </tr> <tr> <td>51-59</td> <td>задовільно</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>35-50</td> <td>незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td>FX</td> </tr> <tr> <td>0-34</td> <td>незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр</td> <td>F</td> </tr> </tbody> </table>	Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО	ECTS	За національною шкалою	Модуль 1						T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО	4	4	3	73	75	74	74	74	C	добре	За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS	90-100	відмінно	A	0-89	добре	B	70-79	добре	C	60-69	задовільно	D	51-59	задовільно	E	35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	FX	0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	F
Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО					ECTS	За національною шкалою																																												
Модуль 1																																																									
T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО																																																				
4	4	3	73	75	74	74	74	C	добре																																																
За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS																																																							
90-100	відмінно	A																																																							
0-89	добре	B																																																							
70-79	добре	C																																																							
60-69	задовільно	D																																																							
51-59	задовільно	E																																																							
35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	FX																																																							
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	F																																																							
<p>Питання до підсумкового контролю</p>	<ol style="list-style-type: none"> Предмет і завдання гістології. Методи гістології (мікроскопічний і субмікроскопічний). Поняття про клітину, її будова. Клітина як структурна функціональна одиниця живих організмів. Визначення. Поняття. 																																																								

5. Клітинна теорія. Основні положення.
6. Цитоплазма: загальна морфофункціональна характеристика. Структури, органели, мембранні структури цитоплазми, включення.
7. Мітотичний цикл клітини, його періоди. Інтерфаза.
8. Тканина. Класифікація тканин.
9. Морфофункціональна класифікація епітеліальних тканин.
10. Секреторна функція епітеліальної тканини.
11. Класифікація тканин внутрішнього середовища.
12. Загальний план будови і функції крові.
13. Плазма крові. Поняття про сироватку.
14. Еритроцити. Морфологія. Функція, гемоліз.
15. Лейкоцитарна форма. Вікові особливості.
16. Поняття про лейкоцитоз, лейкопенія.
17. Нейтрофільні гранулоцити. Різновиди, структурні особливості, функції, відсотковий склад.
18. Оксифільні і базофільні гранулоцити. Морфологія, функціональне значення. Відсотковий склад.
19. Агранулоцити. Загальна характеристика та різновиди.
20. Тромбоцити. Будова. Функція. Кількість в 1 л крові. Тромбоцитопенія.
21. Гемограма.
22. Морфологічна характеристика сполучної тканини. Класифікація сполучної тканини.
23. Загальний план, будова, значення хрящової тканини. Різновиди хрящової тканини.
24. Загальний план, будова, значення кісткової тканини. Різновиди кісткової тканини.
25. Загальна характеристика і класифікація м'язових тканин.
26. Будова гладкої м'язової тканини.
27. будова поперечно-посмугової м'язової тканини.
28. Загальна характеристика нервової тканини, її функціональне значення. Класифікація нейронів.
29. Загальна морфологічна характеристика серцево-судинної системи. Класифікація судин. Будова стінки серця. Міокардіоцити.
30. Будова і функціональне значення органів дихання. Поняття про ацинус.
31. Будова і функції шкіри. Похідні шкіри.
32. Органи нервової системи. Головний мозок. Спинний мозок.
33. Органи периферійної нервової системи.
34. Травна система. Загальний план будови травного каналу.
35. Морфункціональні особливості різних відділів травного каналу.
36. Загальний план будови і функціональне значення печінки і підшлункової залози.
37. Гістологічна будова зуба.
38. Гістологічна будова емалі.
39. Гістологічна будова цементу.
40. Гістологічна будова дентину.
41. Гістологічна будова пульпи.
42. Будова і класифікація слинних залоз.
43. Розвиток зубів.

Опитування

Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу